

Komentarz do Reguły św. Benedykta* Rozdział piętnasty: W jakich okresach śpiewa się Alleluja

Dom Paul Delatte OSB

Od święta Paschy aż do Zesłania Ducha Świętego śpiewamy stale Alleluja, tak przy psalmach, jak i w responsoriach. Natomiast od Zesłania Ducha Świętego aż do początku Wielkiego Postu każdej nocy należy łączyć Alleluja jedynie z sześciu ostatnimi psalmami Wigilii. W każdą zaś niedzielę poza Wielkim Postem z Alleluja należy śpiewać kantyki, Jutrznię, Prymę, Tercję, Sekstę i Nonę; Nieszpory zaś już z antyfoną. W responsoria zaś należy włączać Alleluja jedynie od Paschy do Zesłania Ducha Świętego¹.

Rozdziały 14 i 15 dopełniają regulacje dotyczące oficjum nocnego i stanowią przejście do oficjum dziennego. Tak w jednym, jak i w drugim zapisane są zasady odnoszące się w rzeczywistości zarówno do nocnych Wigilii, jak i do liturgii w ciągu dnia. Nasz Święty Ojciec chciał poświęcić specjalny rozdział Alleluja nie tylko *dignitatis causa* (z „powodu godności”) i przez szacunek dla tej radosnej aklamacji, tak drogiej duszom wszystkich czasów², którą, wraz z Amen, znajdujemy także w liturgii wieczności (por. Ap 19). Uczynił to przede wszystkim po to, aby dobrze określić i rozszerzyć użycie Alleluja. Święty Benedykt chce, aby ta aklamacja była śpiewana we wszystkie dni roku z wyjątkiem Wielkiego Postu. Jest to podejście całkowicie odmienne od rygoryzmu herezjarchy Wigilancjusza (żywołowo polemizował z nim św. Hieronim), który to chciał zachować śpiew Alleluja tylko na dzień Paschy.

Od święta Paschy aż do Zesłania Ducha Świętego należy stale, *sine intermissione*, odmawiać Alleluja „tak przy psalmach, jak i w responsoriach”. Aby dobrze zrozumieć sens sformuło-

* Kolejne rozdziały książki drukujemy w „Christianitas” od nr 69.

¹ ALLELUIA QUIBUS TEMPORIBUS DICATUR.

A sanctum Pascha usque Pentecosten sine intermissione dicatur Alleluia, tam in psalmis quam in responsoriis.

A Pentecosten autem usque caput quadragesimae, omnibus noctis, cum sex posterioribus psalmis tantum ad Nocturnos dicatur. Omni vero Dominica extra quadragesima cantica, Matutinos, Prima, Tertia, Sexta Nonaque cum Alleluia dicatur, Vespera vero iam antiphonis. Responsoria vero numquam dicantur cum Alleluia, nisi a Pascha usque Pentecosten.

² Zob. to, co dotyczy Alleluia, [w:] *Dictionnaires de la Bible, de Théologie i Archéologie chrétienne et de Liturgie.*

wania, trzeba uważnie czytać kolejne dyspozycje i pamiętać o tym, jak w innych rozdziałach św. Benedykt określa użycie antyfon i Alleluja. Podczas całego okresu wielkanocnego Alleluja dołącza się do wszystkich responsoriów, tak w niedziele, jak w dni powszednie. Również w psalmodii nie ma innej antyfony niż Alleluja, tak w oficjum nocnym, jak i w dziennym, w niedziele i w dni powszednie.

Podczas całego okresu, który zaczyna się od Zesłania Ducha Świętego i trwa do początku Wielkiego Postu (w czasach św. Benedykta nie było jeszcze Przedpościa), w dni powszednie z Alleluja jako antyfoną odmawia się jedynie sześć psalmów drugiego nokturnu. W te same dni podczas Jutrzni (Laudesów), małych godzin i Nieszporów w psalmodię włącza się antyfony, a nie Alleluja.

Niedziela jest jakby odnowieniem Paschy, a zatem Alleluja rozbrzmi w każdą niedzielę, z wyjątkiem Wielkiego Postu, w prawie wszystkich oficjach: przy kantykach trzeciego nokturnu, przy psalmie 50 i być może także przy następnych w Jutrzni, przy psalmodii Prymy, Tercji, Seksty i Nony. Ale podczas Nieszporów będą już śpiewane antyfony, a nie Alleluja.

Jeśli chodzi o responsoria, tylko podczas okresu wielkanocnego będzie się je śpiewać z Alleluja. Nasz Święty Ojciec nie mówi nic o dodawaniu Alleluja do niektórych wersetów i antyfon, jak my to dziś czynimy, a jedynie o śpiewaniu go „przy psalmach, jak i w responsoriach”, *tam in psalmis quam in responsoriis*. ■

Tłum. Tomasz Glanz